

«Остання бомба»

Всеволод Нестайко

Водна бомба — це, звичайно, не воднева бомба. Та все-таки це — бомба.

Я не знаю, хто винайшов водневу бомбу. А водну бомбу винайшов Володька Лобода. Як і все геніальне — це дуже проста штука. Береться соска, зичайнісінька гумова соска для немовлят, що надівається на пляшку з молоком. Ця сама соска в даному разі надівається не на пляшку, а на водопровідний кран. Потім кран потроху відкручується. Під тиском води соска розтягується, розтягується і незабаром перетворюється на оттакенну ковбасяку.

Коли ви відчуваєте, що вона от-от лусне, ви негайно закручуєте кран, перев'язуєте соску ниткою і обережно знімаєте. Бомба готова. Якщо тепер ви її кинете, то від найменшого зіткнення з головою ворога, бомба розривається, і вашого шановного супротивника заливає водою з голови до ніг. Ефект надзвичайний! Ворог отетерів і принаймні на півгодини вибув із строю (доки не висушиться або не переодягнеться).

В разі потреби водну бомбу легко можна переробити на автомат-водомер. Для цього на кінчику соски прокушується маленька дірочка (як це завжди робиться при звичайному її застосуванні) і, коли ви стискаєте соску у руках, з цієї дірочки тоненькою цівкою чвиркає вода, короткими або довгими автоматними чергами, залежно від бажання та обставин.

За автомат-водомер також прекрасно може правити дитяча гумова клізмочка-спринцівочка.

Коли ви користуєтесь клізмочкою, то, крім усього іншого, супротивник відчуває себе ще й морально пригніченим. Отож ви досягаєте подвійного результату. Проте користування клізмочкою досить ризиковане. Бо деякі несвідомі батьки вважають це безсовісним хуліганством і активно протестують проти обливання своїх дітей з цього нецензурного предмета.

Та Володька Лобода не був би Володькою Лободою, якби звертав на це увагу.

Володька Лобода абсолютно неповторна і неможлива людина. Він не визнає жодних ігор, крім війни.

У Володьки широке вилицювате обличчя, приплюснутий, без перенісся, ніс і випнута вперед нижня щелепа — як у боксера або американського гангстера. Вузькі монгольські Володьчині очі палають божевільним вогнем, коли він гасає по подвір'ю і гаркаво репетує — "Угя!" — що по-нормальному значить "ура". Якщо треба зобразити постріл, Володька не кричить звичайне "піф", "паф" або "пу". Наставляючи пістолетом вказівний палець, він противним голосом несамовито гугнявить: "Ань-ань! Ань-ань!.." І ці неймовірні звуки сіють у ворожих лавах страшенну паніку.

В цілому Володька типовий палій війни. Він дня не може прожити без пострілів, штурмів, атак. І оскільки він у нас командир і заводіяка, нам доводиться безперервно воювати.

Здебільшого воювали ми з хлопцями із сусідніх дворів.

Та якщо навіть ворога під рукою чомусь не було, якщо він, наприклад, пішов культпоходом у кіно чи готував уроки, Володька все одно не припиняв воєнних дій. Просто він тимчасово виділяв ворога з наших лав і організовував міжусобну війну. Призначався ворожий командир — як правило, довготелесий флегматик Гриша Половинка з сьомої квартири.

Потім ми "маталися" — тобто по-двоє, обнявши один одного за плечі, відходили вбік, шепталися, підходили до Гриші та Володьки і говорили:

— Мати-бати, що вам дати: яблуко чи грушу?

— Грушу, — говорив, наприклад, Володька. І той, хто був по домовленості "грушею", вливався у Володьчине військо. А нещасне "яблуко" негайно мобілізувалося у ворожий загін.

Потім Володьчина армія без всякого труда вщент розбивала Гришину і в урочистій обстановці під звуки барабана на лобному місці за кособоким сараєм фельдмаршал Лобода розстрілював із клізми генера— лісімуса Половинку.

Половинка був бездарний полководець і годився тільки для ганебної ролі переможеного. Навіть тоді, коли в нього були всі шанси на перемогу, він не наважувався перемагати — настільки сильним був Володьчин бойовий авторитет.

Війни, які розпалював і організовував Володька Лобода, ні в якому разі не можна було назвати справедливими, благородними або визвольними. Зовсім навпаки. В історію людства, поряд з війнами Олександра Македонського, Батия і Чингіс-Хана, війни Володьки Лободи ввійдуть, як війни несправедливі, загарбницькі і спустошувальні.

Наприклад, розвідка доносила, що в сусідньому дворі мирні шмаркаті дошкільнята будують з піску атомну електростанцію і грають у м'яча. Володька негайно сурмив похід, влаштовувався раптовий напад, атомна електростанція розтоптувалася, а м'яч забирався і цілу годину не віддавався, незважаючи на гіркі сльози переможених.

Чесно кажучи, нам ці безперервні неблагородні війни остогидли й сиділи в печінках. Ми дуже скучили за такими милими безкровними іграми, як цурки-палки, квач, піжмурки тощо. Але жоден з нас не смів першим заговорити про це. Це було б не по-мужчинському.

Існував неписаний хлоп'ячий закон, згідно якому вважалося, що найбільш чоловіча гра — це війна. Ми підкорялися цьому закону і, терпляче страждаючи, воювали.

Війна відбувалася в нашому дворі за будь-якої погоди: в дощ, у мряку, в мороз, у спеку і навіть при сонячному затемненні. Ніщо в світі не могло перешкодити агресивним планам Володьки Лободи.

Гриша Половинка висловив припущення, що нам, очевидно, доведеться воювати в нашому дворі аж до глибокої старості, до самісінької пенсії.

Можливо, так би воно й було, якби не одна несподівана обставина. Ця обставина нещодавно переїхала в наш будинок. Звали її Леся Мельник.

— О, нова шмакодявка з'явилася! — презирливо мовив Володька Лобода, коли вона вперше вийшла у двір. Володька Лобода терпіти не міг

дівчисьок і називав їх коротко й виразно — "шмакодявки". Ніхто з нас не знав, що означає це таємниче і неперекладне на людську мову слово. Але звучало воно, грубіянське і презирливе, дуже образливо.

Леся, зовсім не соромлячись, підійшла до нас і сказала:

— Здрастуйте, хлопчики. Мене звати Леся. Я в цьому будинку тепер житиму.

Ми знітилися і не знали, що їй сказати. А Володька презирливо хихикнув і мовив:

— Драстуйте, я ваша тьотя!

Леся це анітрішечки не збентежило. Вона дзвінко засміялася і знизала плечима:

— От смішний... Ну добре, якщо не хочете, будемо потім знайомитися.

І пішла до дівчаток. А Володька густо почервонів і сказав те, що завжди говорять, коли нічого сказати:

— Подумаєш!

Проте того дня наш бойовий шлях чогось дуже часто проходив повз лаву, на якій сиділи дівчатка. Це виходило зовсім випадково, якимсь само собою. Повірте, що цього вимагали виключно стратегічні воєнні міркування і нічого більше. Але щоразу, минаючи лавку, ми чомусь мимохіть робили дуже серйозні задумані обличчя, що, на нашу думку, надавало нам мужнього войовничого вигляду. Ніби ми проходили перед трибуною. Тепер я думаю, що це виглядало досить-таки смішно. Бо дівчатка нищечком хихикали, прикриваючись долонями. Одверто сміятися вони не наважувались, бо добре були знайомі з нашою водною зброєю.

Леся ж чомусь не хихикала. Вона тільки уважно дивилась на нас з неприхованою цікавістю. Ми вирішили, що справили на неї незабутнє враження і гордо спльовували через губу. Особливо показав себе, звичайно, Володька Лобода. Він скакав, як скажений цап, сильно потів від напруги і якимсь потойбічним шлунковим голосом гавкав своє "Ань-ань!"

Так, захоплення мирних жителів завжди надихало бравих воїнів на бойові подвиги. Ясна річ, навіть самим собі ми не наважувались признатися, що звертаєм якусь увагу на цю новеньку дівчинку Лесю. І старанно приховували це один від одного.

А наступного ранку ми воювали якось дуже мляво й неохоче. Якби це була не міжусобна війна і якби Гриша Половинка за звичкою не визнав себе переможеним, того ранку Володька Лобода був би розбитий вщент — так він бездарно і не до ладу командував.

Лесі у дворі не було. Звичайно, не в цьому справа. Просто ми були не в настрої.

— Погода якась дурепська, спека, — з досадою сказав Володька, щулячись від холодного вітру.

Втім, ця "дурепська погода" не завадила нам буквально через півгодини здійснити потрясаючу по своїй сміливості й красі військову операцію, під час якої ми один за одним пройшли по вузесенькому карнизу на цокольному поверсі. Будь ласка, не подумайте, що це тому, що у двір вийшла Леся. Просто у нас покращав настрій.

Цього разу дівчатка вже не сиділи скромно на лаві і не витріщали на нас очі. Коли ми повернулися з походу на сусідський пустир, то побачили, що Леся з дівчатками грають у піжмурки. І наші дівчата, затуркані й безправні, які боялися навіть голосно розмовляти в нашій присутності, з пронизливим верещанням гасають по всьому подвір'ї і не звертають на нас ніякісінької уваги.

Ми були дуже ображені такою їхньою нахабною поведінкою і вже чекали, що Володька зараз накаже розігнати дівчисьок і змити їх з лиця землі. Проте Володька нічого подібного чомусь не наказав, а повів нас розстрілювати Гришу Половинку. Ми пішли засмучені. Отож погода сьогодні була справді "дурепська", бо настрій у нас знову занепав.

Ми мовчки розстрілювали Гришу Половинку і з тугою в серці прислухалися до веселої біганини та зойків дівчат. Їм було добре. Вони грали в піжмурки. Здається, ми їм заздрили. Бо нам теж хотілося грати в піжмурки. Але військовий обов'язок і дисципліна прирікали нас на нудну безконечну війну.

Наша армія починала ремствувати. Кожен ремствував пошепки, собі під ніс, щоб не почули інші.

А наступного дня стався небувалий, нечуваний в історії нашого війська випадок. Це був випадок дезертирства. І дезертиром був розстріляний Гриша Половинка. Він зробив спробу перемертнути до "шмакодявок". Правда, він ще не грав з ними в піжмурки, але весь час крутився біля них і категорично відмовлявся воювати і взагалі служити в нашій армії. Він, бачите, образився, що його розстріляли з клізми. Пентюх нещасний! Сто разів його розстрілювали і він — нічого, не ображався. А тепер — на тобі!

Лише колосальним зусиллям волі Володьці вдалося повернути Гришу до тями. Він добренько дав йому по потилиці і наказав тричі розстріляти його. Проте Гриша зробив свою чорну справу. В наших лавах вже не було колишньої згуртованості і монолітності.

Армія розвалювалася на очах. Бійці розповзалися, як мухи. На завтра троє не стали під рушницю, одмовляючись тим, що мати не пустила, двоє сховалися за невивчені уроки, а один демобілізувався через нежить. Подумати тільки — через нежить! І це — солдат.

Леся виявилась дуже веселою і компанійською дівчинкою. Вона знала таку безліч прекрасних ігор, що в нас просто голова йшла обертом: "Вожатий, вожатий, подай піонера", "Тихше їдеш — далі будеш", "Гігантські кроки", "Гори, гори ясно" і так далі і тому подібне. Цілий день дівчатка верещали від захоплення, а ми, темні, як хмари, похмуро і безпросвітно воювали.

В нас було одне місце, куди дівчатка ніколи ногою не ступали, — наш військовий штаб. Це була досить величенька площадка на задньому дворі між сараями — сонячна, затишна, поросла веселою молоденькою травкою.

Звідти ми починали всі свої походи, там вирішували всі суперечки, там в урочистій обстановці нагороджували один одного бойовими орденами.

Це було священне місце.

І от одного разу ми прийшли туди і — закам'яніли. Ми побачили жахливу, неймовірну картину. Вся площадка була перекопана на грядки, і дівчата пхали в ті грядки якусь зачухмарену розсаду.

— Ой! А ми тут юннатський городик робимо, — радісно закричала Леся, вгледівши нас.

З військового штабу зробили городик!

У-у-у! Трам-тара-рам!..

Володька засовав своєю гангстерською щелепою, наміряючись щось сказати, та тільки протяжно гикнув — йому забрало мову.

Минуло кілька секунд, під час яких ми накопляли в собі справедливий гнів.

— Пішли! Ань-ань! — нарешті видавив з себе Володька Лобода.

Ми кинулись готуватися до бою — заправлятися. По дорозі Гриша Половинка зненацька згадав, що йому треба негайно бути вдома. У такий момент! Брехав, звичайно. Він просто був справжнім дезертиром!

Він не хотів брати участі навіть у цьому благородному бою!

Ми плюнули на нього, і він з щасливою усмішкою підтюпцем подався додому, а ми поплентались до водопровідного крану — готувати боеприпаси...

І от ми віч-на-віч з ворогом. У ворога нервово тремтять косички, а найлякливіші вже почали рюмсати й витирати очі подолами платтячок.

Ми чекаємо команди, щоб відкрити вогонь. Володька високо над головою підняв величезну водну бомбу. Ще мить і...

І раптом Леся Мельник рішуче йде прямо до Володьки. Йде без усякого страху й вагань.

— Ну що ж, бий, якщо ти воюєш з дівчатками, Аніка-воїн! — голосно каже вона, гордо підвівши голову. Чесне слово, в цю хвилину вона була схожа на Зою Космодем'янську.

Ви б подивились на Володьчине обличчя! В нього одвисла губа й очі зробилися, як у барана. Цього він не чекав.

— Чому ж не б'єш? Бий! — повторила Леся.

І тут сталося таке, чого історія ніколи не забуде. Очевидно, від нервового збудження Володька надто сильно стиснув бомбу в руках. Вона раптом жалібно схлипнула і... розірвалася у Володьки над головою. Володька тільки встиг шморгнути носом — ніби в нього була нежить. І в носі, звичайно, зразу ж забулькала вода.

Вмить Володька став, як мокра курка.

Вода, не затримуючись, стікала по його плескату носі й перлистими краплями повисала на випнутому підборідді. Чорнильна пляма, яка ще зранку прикрашала його чоло, напливла на ліве око жахливим синцем. Шорстке волосся стовбурчилося в різні боки мокрими страхітливими колючками.

Взагалі вигляд був жалюгідний і нещасний. Ми з стражданням дивилися на свого фельдмаршала і з страхом на Лесю Мельник. Звичайно, вона почне зараз сміятися й кепкувати. Який лох!..

Але ми були дурні.

Леся навіть не посміхнулася. Вона сказала просто і співчутливо:

— От бачиш, облився весь. Теж мені ще! Дай я тобі синець витру.

І вона дістала з кишеньки свою носову хусточку й почала витирати Володьці око. Зовсім як сестра. Володька був у такому стані, що навіть не ворухнувся. А коли синця вже не було, він глухо сказав: "Я сам". Та самому витирати вже було нічого. І Володька повернувся і, ні на кого не дивлячись, пішов.

У похмурому мовчанні ми розбрелися по домівках.

Три дні Володька не з'являвся у дворі. Володька у гордій самотності переживав свою ганьбу. Ми теж переживали, але колективно. З нагоди такого трауру війну було тимчасово відмінено.

На четвертий день ми, як звичайно, зібралися біля парадного. Володьки не було.

— Вдома його теж немає,— сказав Гриша Половинка. — Я заходив. Бабуся сказала, що він пішов гуляти.

Ми вирушили шукати Володьку. Ми обшукали все подвір'я, всі закутки й щілини. Під кінець вирішили зазирнути у свій колишній штаб, хоч були певні, що там його, безперечно, немає. Надто трагічне це було місце для Володьки.

Ми йшли вздовж сарая, за яким була площа.

І раптом Гриша Половинка, що йшов попереду, відсахнувся назад:

— Тссс!..

Штовхаючи один одного, ми обережно визирнули з-за рогу.

Біля однієї з грядок "штабного городу" навколішки сиділа Леся. Поруч стояв Володька. Він держав у руках пузату водну бомбу, з якої тоненькою цівкою лилася вода.

Полководець і фельдмаршал Володька Лобода поливав з водної бомби миршаві саджанці помідорів...

...Так вперше в історії людства бомба була використана в мирних цілях.

Мир остаточно переміг війну в нашому дворі.

Щойно пройшла гроза. В повітрі пахне електрикою і мокрим кожухом. Туркочуть голуби.

І замість войовничого гугнявого "Ань-ань!" по всьому подвір'ю лунає дзвінке й радісне:

— Тра-та-та за Вову, тра-та-та за Лесю!

— Гриша, тобі жмуритися!

І потім:

— Раз-два-три-чотири-п'ять! Я іду шукать! Хто не заховався, я не винуватий!

Як добре жити на світі, коли пройшла гроза...